

Бойченко В.В.,

Бойчук А.В.

кафедра відновлюваних джерел енергії

КПІ ім. Ігоря Сікорського

ПРИЧИНИ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Війна в Україні спричинила серйозні економічні наслідки, що включають нестабільність фінансового ринку, інфляцію, дефіцит робочої сили та значні економічні втрати. Ці проблеми підсилюють потребу в розробці нових стратегій, спрямованих на стабілізацію економіки, залучення міжнародної допомоги та підтримки внутрішніх реформ, що сприятиме встановленню і розвитку країни.

Проблема дефіциту кадрів є одним з ключових викликів, що постали перед економікою України з початком війни. Серед причин зростання дефіциту робочої сили - масова вимушена міграція за кордон працездатного населення, переважно жінок, загострення демографічної кризи, мобілізація, не прозорість системи бронювання та відстрочки, великі людські втрати. Серед інших причин - відсутність ефективного механізму моніторингу, аналізу та прогнозування ринку праці, відсутність державного замовлення на підготовку дійсно затребуваних на ринку професій, низька якість освіти та підготовки молодих кадрів - проблеми, які виникли задовго до початку повномасштабної війни і залишаються актуальними і сьогодні. Дефіцит робочої сили відчувається переважно в галузях, де переважає чоловіча праця, таких як сільське господарство, промислове виробництво, транспорт, логістика, будівництво та енергетика. Регіонами, які найбільше потерпають від дефіциту робочої сили, є східна, південна та центральна частини країни, тоді як західні регіони страждають менше, оскільки громадяни з небезпечних регіонів переїжджають до більш безпечних.

Таблиця 1 – Основні причини трудової міграції українців

Причини трудової міграції українців	
Соціальні	Економічні
Відчутна різниця в заробітних платах та умовах праці відповідно до країн ЄС	Прагнення до покращення економічного добробуту для забезпечення комфортного життя для себе і своєї родини
Відтік іноземних інвестицій, і як результат уповільнення економічного розвитку внаслідок військових дій, які створюють нестабільність на ринку праці	Особистий та професійний розвиток, який є більш доступним в країнах, які мають високий рівень технологічного розвитку
Інфляція, через яку відбувається зниження купівельної спроможності населення	Необхідність у безпечному робочому та житловому середовищі через війну
Брак державної підтримки для малого і середнього бізнесу	Необхідність підвищити рівень життя та доступ до соціальних послуг, які можуть бути кращими в інших країнах.

Сучасні міграційні процеси в Україні характеризуються домінуванням трудової міграції. Хоча трудові мігранти регулярно повертаються на батьківщину, цей тип міграції може стати основою для подальших сценаріїв еміграції. Особливо тривожною зростаюча зацікавленість молоді в міграції, що створює ризик втрати людського

капіталу та загрожує національній безпеці. Для зміцнення демографічного потенціалу та економіки України варто зосередитися на створених умовах для повернення української діаспори, а також розглядати європейську міграційну кризу як можливість залучення нових ресурсів та стимулювання економіки.

Результати дослідження свідчать, що для подолання економічних труднощів в умовах війни Україні необхідно запровадити поетапні реформи по відновленню ринку праці та залученню інвестицій. Основні напрями поліпшення ситуації: підтримка малого та середнього бізнесу через надання пільг і грантів для започаткування бізнесу мігрантами, які повертаються; загальне підвищення якості освіти, медицини та житлових умов; запровадження програми реінтеграції тобто адаптаційних програм для повернення мігрантів, які включають допомогу з працевлаштуванням та психологічну підтримку.

Перелік посилань:

1. Коваленко, І. В. Проблеми трудової міграції та їх вирішення в Україні // Науковий журнал економічних досліджень. 2023. С. 15-27.
2. Петренко, О. С. Реформування фінансової системи України: перспективи та виклики // Вісник економічних реформ. 2022. С. 34-46.
3. Романчук, В. Л. Енергетична безпека України в умовах сучасних викликів // Журнал світової економіки. 2023. С. 89-97.
4. Покровська Н. М. Концептуальні засади післявоєнного відновлення України, економічні аспекти / Н.М. Покровська. / Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля -2022 . - Том No 4 (274) – с. 41-47.
5. Anne Himmelfarb UKRAINE THIRD RAPID DAMAGE AND NEEDS ASSESSMENT RDNA3 2024 – с. 20-26